

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady dňa 22. 5. 2024

Správa o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z.

Podnet na preverenie č.: 0104/SO/2024

Programová služba: TV MARKÍZA

Vysielateľ: MARKÍZA – SLOVAKIA, spol. s r.o.

Číslo autorizácie vysielania: AT/17

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenie:

Návrh uznesenia:

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 ods. 1 až 4 a § 110 ods. 2 písm. e) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“) v senáte 1 zloženom z predsedníčky senátu doc. PhDr. Anikó Dušíkovej, CSc. a členov senátu Ivana Bindasa a PhDr. Marty Danielovej postupom podľa § 150 zákona č. 264/2022 Z. z. preverila podnet na preverenie evidovaný pod č. 0104/SO/2024 smerujúci voči vysielaniu programovej služby TV MARKÍZA vysielateľa MARKÍZA – SLOVAKIA, spol. s r.o. a uznala podnet na preverenie podľa ustanovenia § 150 ods. 13 zákona č. 264/2022 Z. z. za **neopodstatnený**.

Úloha:

Kancelária Rady informuje podávateľa podnetu na preverenie o výsledku preverenia podnetu.

T: 3. 6. 2024

Z: PgO

Kancelária Rady pre mediálne služby

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady pre mediálne služby dňa 22. 5. 2024

Podnet na preverenie č. 0104/SO/2024 zaevidovaný dňa 5. 3. 2024
Podávateľ: fyzická osoba
Predmet podnetu: Televízne noviny
Deň a čas vysielania: 2. 3. 2024 19:00 hod.

Programová služba: TV MARKÍZA
Vysielateľ: MARKÍZA – SLOVAKIA, spol. s r.o.
Číslo autorizácie: AT/17

Dátum: 15. 5. 2024

OBSAH PODNETU:

„Týmto by som chcel podať podnet na šírenie extrémistických symbolov, ktoré su uvedené v príručke minv; https://www.minv.sk/swift_data/source/verejna_sprava/osza/aktuality/31082016c.pdf.

V predmetnej reportáži bol opakovane ukazovany tento symbol, a pozitivne propagovanie spolocnosti, ktora ma tento znak na vstupe do svojej budovy, vchodova miestnost, ktory je považovany za extrémistický (7 strana) bez akéhokoľvek vymedzenia sa tvorcu reportáže proti tomuto symbolu. Reportáž niesla obdivne k osobe, ktora mala rovnako na vojenskej uniforme tento extremistický symbol a tiež viedla spominanu spoločnosť.“

PRÁVNE VÝCHODISKÁ POSUDZOVANIA:

Zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“):

§ 25 Prístup verejnosti k pluralitným, objektívnym a nestranným informáciám

Vysielateľ, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúcemu aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektívnosti a nestrannosti programov, je povinný

b) zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.

§ 61 Ochrana ľudskej dôstojnosti a ľudskosti

(1) Obsahová služba, ktorú poskytuje vysielateľ alebo poskytovateľ audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie, musí rešpektovať ľudskú dôstojnosť, najmä nesmie

a) propagovať vojnu alebo opisovať kruté alebo inak neľudské konanie spôsobom, ktorý je ich nevhodným zľahčovaním, ospravedlňovaním alebo schvaľovaním,

...

c) propagovať násilie a otvorenou alebo skrytou formou podnecovať násilie alebo nenávisť, znevažovať alebo hanobiť na základe pohlavia, rasy, farby pleti, jazyka, viery a náboženstva, politického či iného zmýšľania, majetku, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie, narodenia, národného alebo sociálneho pôvodu, genetických vlastností, štátnej príslušnosti, príslušnosti k národnosti alebo k etnickej skupine.

ANALÝZA – stanovisko Kancelárie Rady pre mediálne služby:

Podávateľ namietal voči príspevku, v ktorom mal byť odvysielaný extrémistický symbol, pričom, cit:„... V predmetnej reportáži bol opakovane ukazovany tento symbol, a pozitivne propagovanie spolocnosti, ktora ma tento znak na vstupe do svojej budovy, vchodova miestnost, ktory je považovany za extrémistický (7 strana) bez akéhokoľvek vymedzenia sa tvorcu reportáže proti tomuto symbolu. Reportáž niesla obdivne k osobe, ktora mala rovnako na vojenskej uniforme tento extremistický symbol a tiež viedla spominanu spoločnosť.“

V monitorovanom programe *Televízne noviny* zo dňa 2. 3. 2024 sme zaznamenali príspevok s názvom *Ako sa vrátiť z ruského zajatia*, ktorý sme identifikovali ako obsah, voči ktorému namietal podávateľ.

Ako sa vrátiť z ruského zajatia

V zhlásení príspevku moderátor programu oboznamuje televíznych divákov s príbehom Ukrajinky Valerie z Azovstalu, ktorá strávila jedenásť mesiacov v ruskom zajatí, pričom po návrate domov založila centrum pre ľudí, ktorí majú túžbu prinavrátiť sa k normálnemu životu.

Redaktorka v úvode informuje, že Valeria (Nava) kedysi vyučovala v Mariupole žurnalistiku, kým do jej rodného mesta Mariupol neprišli ruskí vojaci. Potom sa rozhodla vstúpiť do armády a stala sa hovorkyňou v čase, keď sa svetová verejnosť zaujímala o osud oceliarní Azovstal. Valeria ďalej približuje, že v tom čase Mariupol ostreľovalo delostrelectvo, tanky, padali fosforové bomby, avšak ich

zadaním bolo rozpovedať tragédiu Mariupola. Redaktorka nadväzuje, že obliehaní vojaci sa v Azovstale bránili 86 dní, pričom aj na Valeriin bunker spadla letecká bomba. Po tomto incidente spravila životné rozhodnutie a v Azovstale sa vydala. Jej manžel však o dva dni neskôr zahynul. Redaktorka vysvetľuje, že Ukrajincov tento príbeh lásky naďalej fascinuje. Následne dodáva, že bombardovaný pluk dostal príkaz vzdať sa, pričom im Rusi sľúbili dôstojné zaobchádzanie. Valeria opätovne približuje, že Rusi tento sľub porušili už v prvých dňoch, pričom od nich vyžadovali, aby verejne vyhlásili, že pluk Azov sú nacisti a mesto Mariupol si sami zbombardovali. Pokračuje, že dvanásť žien zavreli do dvojmiestnej cely, takže mali problém si normálne ľahnúť. Redaktorka dodáva, že dozorcovia ženy bili, ponižovali či vyzliekali, no napokon ju vymenili za ruských zajatcov. Valeria vysvetľuje, že takýto ľudia potrebujú prijatie, že sa zmenili. Potrebujú, aby ich prijali takých, akí sa vrátili a nečakali tých istých ľudí, ktorí šli do zajatia. V závere príspevku redaktorka oznamuje, že Valeria a Hanna založili pre bývalých zajatcov centrum, kde sa nachádza psychológ, sociálny pracovník či právnik. No najviac má ľuďom pomáhať porozprávať sa a zahrať si šach s niekým, kto prežil podobné peklo. Predmetné centrum je otvorené dva týždne, no už sa doň malo prihlásiť dvadsať bývalých vojnových zajatcov. Z toho aj takí, ktorí tento príbeh prežili pred desiatimi rokmi a po prvý raz o tom dokázali prehovoriť až v centre.

* * *

Program sme vzhľadom na výhrady podávateľa posudzovali predovšetkým na základe ustanovenia **§ 61 ods. 1 písm. a) a c)** zákona č. 264/2022 Z. z. a zároveň, keďže išlo o spravodajstvo, aj **z hľadiska § 25 písm. b)** zákona č. 264/2022 Z. z.

§ 61 ods. 1 písm. a) a c) zákona č. 264/2022 Z. z.

Podávateľ namietal, že v predmetnom príspevku mal byť použitý extrémistický symbol, odkazuje pritom na príručku Ministerstva vnútra s názvom *K prevencii extrémizmu a radikalizmu* (str.7)¹.

Po vzhliadnutí danej príručky a prezretí spravodajského príspevku konštatujeme, že namietaný extrémistický symbol, t. j. starý znak praporu Azov, ktorý bol predmetnou skupinou používaný do roku 2015 sa v spravodajskom príspevku nenachádzal, respektíve v príspevku bol odvysielaný len symbol pluku Azov používaný od roku 2015:

čas odvysielania: cca **19:25:14 – 19:25:22**

Na začiatku reportáže sú v zábere Valeria a redaktorka ako vstupujú do centra pre bývalých zajatcov. Nasleduje záber na Valeriu a redaktorku v interiéri budovy. Valeria ukazuje prstom smerom k stene, na ktorej je ukrajinská vlajka s potlačou. Redaktorka v danom čase uvádza: „*Táto energická drobná žena má prezývku Nava a za sebou výnimočný príbeh.* Redaktorka ďalej pokračuje: „*Kedysi učila žurnalistiku, až kým si Rusi neprišli po jej rodný Mariupol.*“ Následne je odvysielaný detailný záber na obraz, na ktorom je vidno vlajku Ukrajiny s potlačou s vyobrazeným vojakom stojacim pred oceliarňami Azovstal v Mariupole. V hornej časti vlajky je v ukrajiničine napísané heslo: Mariupol je Ukrajina! V ľavej časti vlajky sa nachádzajú symboly Štátnej pohraničnej služby Ukrajiny a symbol Národnej gardy Ukrajiny. V pravej časti sa nachádza nový znak pluku Azov používaný od roku 2015 a symbol Ukrajinskej námornej pechoty.

¹ Dostupné na: https://www.minv.sk/swift_data/source/verejna_sprava/osza/aktuality/31082016c.pdf

Následne je odvysielaný opätovný pohľad na redaktorku a Valeriu stojacimi pred obrazom s potlačou. Redaktorka pokračuje: „Vstúpila do armády a stala sa hovorkyňou v čase, keď sa oči celého sveta upierali na Azovstal.“ Nasleduje záber na strieľajúci tank.

čas odvysielania cca **19:25:58 – 19:26:05**

Redaktorka v príspevku informuje, že obliehaní vojaci sa v oceliarniach Azovstal bránili pred ruskou armádou 86 dní. Dodáva, že aj na Valeriin bunker spadla letecká bomba a zranila ju. Po tejto udalosti sa rozhodla vydať. V uvedom čase je zobrazené archívne video na dvoch vojakov. V pravej časti je uvedený zdroj: @nava_staleva. Na obraze vidno Valeriu a jej manžela, pričom Valeria má na svojej vojenskej uniforme nášivku, na ktorej je zobrazený znak pluku Azov používaný od roku 2015:

Redaktorka v danom čase uvádzala: „Obliehaní vojaci sa v oceliarniach bránili 86 dní. Bola tam aj Nava. Počet obetí bol hrozivý. Aj na jej bunker spadla letecká bomba. Zabila mnohých okolo. Ju vytiahli zranenú. Potom spravila vážne životné rozhodnutie. Vydala sa.“

Valéria následne v príspevku vysvetľuje, že jej manžel o dva dni neskôr zahynul.

V súvislosti s práporom Azov uvádzame:

Prápor Azov bol založený v máji 2014 počas proruských nepokojov na Ukrajine. Prápor bol v roku 2015 rovnako ako ďalšie dobrovoľnícke jednotky preorganizovaný a začlenený pod ministerstvo vnútra ako oddiel špeciálneho určenia (полк особливого призначення). V tom čase bol zmenený aj pôvodný symbol práporu Azov. Podľa pluku jeho logo nie je vlčí kríž (Wolfsangel), ale znázorňuje písmená N a I,

začiatkové písmená slov Národná Idea.² Predstavitelia v súčasnosti odmietajú spájanie s krajinou pravica.

Symbol pluku Azov používaný od roku 2015:

Naklonená modrá "idea národa" na žltom pozadí. V hornej časti je názov v azbuke A3OB.³

Na ultrapravicové pozadie práporu v minulosti poukazovali aj západné médiá:

Podľa BBC⁴ prápor Azov založili extrémisti z organizácie Patriot Ukrajiny, ktorá považuje Židov a iné menšiny za „podľudí“ a volá po križiackej výprave bielych kresťanov voči nim. Podľa BBC okrem toho, že používali nacistické symboly, sami seba údajne volali aj Čierne oddiely podľa oddielov Waffen-SS. Podľa článku reportéra britských novín The Telegraph mal dobrovoľnícky prápor Azov v znaku nacistický vlčí kríž a jeho členovia sa otvorene hlásili k antisemitizmu a nadradenosti bielej rasy, niektorí dokonca k nacizmu. Článok cituje jedného z členov práporu, podľa ktorého chceli oslobodiť svoju vlasť od teroristov.⁵

V tejto súvislosti uvádzame, že prápor Azov do roku 2015 používal symbol, ktorý možno považovať za extrémistický symbol medzi pravicovými skupinami.⁶ Znak práporu Azov vyzeral do roku 2015 nasledovne:

V zlatom štíte biely symbol *Čierneho slnka* vyrastajúci z morských vln (modrá) prekrytý obráteným čiernym *vlčím krížom* (Wolfsangel). Na čiernom leme v hornej časti štítu je nápis v azbuke A3OB (AZOV). V päte štítu je ukrajinský štátny znak – zlatý trojzubec („tryzub“).

Vlčí kríž je historická heraldická figúra bežne využívaná v erboch už od stredoveku. Jeho vzhľad vychádza z reálnej historickej pasce na vlky, ktorá pozostávala z dvoch kovových častí spojených reťazou. Jednu časť tvoril hák, ktorý vlk prehltol s potravou, zatiaľ čo druhá časť pripomínajúca rožok mesiaca sa mala zachytiť o lesný porast.⁷ Vlčí kríž si však v 20. rokoch vybrala za svoj symbol národno-socialistická strana (NSDAP). Počas druhej svetovej vojny symbol používali rôzne divízie Waffen-SS. Wolfsangel bol napríklad znakom 2. tankovej divízie SS s názvom Das Reich. Išlo o elitnú tankovú divíziu, ktorá sa zúčastnila mnohých ťažkých bojov počnúc Francúzskom, cez ZSSR, Normandiu, až po záverečné obranné boje v Rakúsku, dopustila sa však aj mnohých krutostí voči civilistom. Vlčí kríž mala v znaku aj 4. divízia tankových granátnikov SS Polizei alebo 34. divízia granátnikov SS Landstorm Nederland.⁸ Zaujímavosťou je, že zatiaľ čo spočiatku divízie Waffen-SS pozostávali len z etnických Nemcov, časom vlastné divízie vytvorili aj príslušníci národov na Nemcami okupovaných územiach alebo v satelitných štátoch – vlastnú divíziu mali napr. Ukrajinci, Bosniaci, Chorváti, Lotyši, Estónci, Albánci, Maďari, Holanďania, Valóni, dokonca existovali aj dve ruské divízie. Waffen-SS bola na norimberskom procese vyhlásená za zločineckú organizáciu kvôli jej prepojeniu na NSDAP a pre

² Dostupné na: <https://www.startitup.sk/batalion-azov-brani-bombardovany-mariupol/>

³ Dostupné na: https://cs.wikipedia.org/wiki/Pluk_Azov

⁴ Dostupné na: <http://www.bbc.com/news/world-europe-30414955>

⁵ Dostupné na: <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/ukraine/11025137/Ukraine-crisis-the-neo-Nazi-brigade-fighting-pro-Russian-separatists.html>

⁶ Dostupné na: https://www.minv.sk/swift_data/source/verejna_sprava/osza/aktuality/31082016c.pdf

⁷ Dostupné na: <http://en.wikipedia.org/wiki/Wolfsangel>

⁸ Dostupné na: http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_Waffen-SS_divisions

množstvo spáchaných vojnových zločinov. Veteránom Waffen-SS neboli priznané práva ako bežným veteránom bojujúcim v regulárnej armáde, napr. nemali nárok na penziu a pod.⁹

Symbol Čierneho slnka (paradoxne v znaku práporu Azov je biele) je taktiež asociovaný s mysticko-ezoterickými aspektami nacizmu, hoci tento koncept vznikol až v povojnových rokoch (pravdepodobne v 50. rokoch vo Viedni). Symbol však používajú neonacistické hnutia po celom svete, často ako alternatívu k zakázanej svastike.¹⁰

S ohľadom na problematiku extrémistického, resp. fašistického-nacistického pozadia pluku Azov uvádzame taktiež nasledovné:

Na facebookovej stránke *Hoaxy a podvody – Polícia SR*¹¹ bol dňa 17. 3. 2022 uverejnený príspevok „Ruské báje a rozprávky (8.): Batalión Azov.“¹², v ktorom sa uvádza:

„Pre vysvetlenie ruských naratívov o Ukrajine sme spustili novú kampaň, kde vysvetľujeme najčastejšie rozšírené ruské nezmysly o Ukrajine, ktoré majú jediný cieľ - ospravedlniť útok na zvrchovanú Ukrajinu. PRAVICOVÍ RADIKÁLI NEOVLÁDAJÚ UKRAJINSKÚ POLITIKU, SÚ AJ V RUSKU A AJ V INÝCH KRAJINÁCH. Podľa Ulricha Schmida, profesora ruskej kultúry na univerzite vo švajčiarskom St. Gallene, sa na protestoch na kyjevskom Majdane v roku 2014 skutočne zúčastnilo niekoľko nacionalistických skupín. Dnes podľa neho hrajú úplne okrajovú rolu.

„Existujú, ale v samotnom Rusku je prinajmenšom toľko isto krajne pravicových skupín ako na Ukrajine,“ hovorí expert na nacionalizmus vo východnej Európe.

Často spomínaný prápor Azov skutočne založili krajne pravicoví dobrovoľníci, ale v roku 2014 bol začlenený do jednotiek ministerstva obrany Ukrajiny. Došlo k prísnemu oddeleniu hnutia a práporu, ktorý podľa Schmida už nemôže byť pokladaný za extrémistickú organizáciu.

Pravicoví radikáli sa počas výcvikových kurzov v ukrajinských ozbrojených zložkách objavovali, ale boli odhaľovaní. Opakovane o tom informovali tamajšie médiá a prítomnosť extrémistov kritizovali politici aj verejnosť.“

⁹ Dostupné na: <http://en.wikipedia.org/wiki/Waffen-SS>

¹⁰ Dostupné na: [http://en.wikipedia.org/wiki/Black_Sun_\(occult_symbol\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Black_Sun_(occult_symbol))

¹¹ predmetná facebooková stránka je charakterizovaná ako: „Špecializovaná oficiálna stránka Policajného zboru Slovenskej republiky na boj proti hoaxom a podvodom v online priestore.“ Je to oficiálny komunikačný kanál, ktorý používa PZ SR za účelom informovania verejnosti o hoaxoch, nepravdivých informáciách, naratívoch, dezinterpretáciách a konšpiračných teóriách o závažných spoločensko-politických otázkach, ktoré sa aktuálne šíria v online priestore a médiách, pričom stránka jednak upozorňuje na nebezpečnú povahu takýchto informácií a zároveň podáva i faktickú argumentáciu za účelom odhaľovania predmetných nepravdivých obsahov.

¹² <https://www.facebook.com/hoaxPZ/posts/1163988427762356>

Na internetovej stránke Českého rozhlasu *irozhlas.cz* bol dňa 22. 4. 2022 uverejnený rozhovor „*V Rusku se o pluku Azov vytvořil úplně neuvěřitelný mýtus. Azov se ale změnil, říká Procházková*“¹³ s Petrou Procházkovou, ktorá sa zaoberá daniím v Rusku a postsovietskom priestore, pričom okrem iného v rozhovore bolo uvedené aj:

„...V Rusku sa o pluku Azov vytvoril úplne neuvěřitelný mýtus. Tento pluk má niekoľko tisíc príslušníkov, ktorých prezývajú „ostrí chlapi“. Sú to ľudia, ktorí sú tu (na Ukrajine) veľmi uznávaní a statoční. Povest o nacistoch a futbalových ultrafanúšikoch, z ktorých sa pluk Azov v roku 2014 sformoval, je už dávno preč. A v Rusku je to predovšetkým mýtus živý domácou propagandou, ktorá nemá žiadnu oporu v realite.

Už to zďaleka nie je jednotka, ktorú sme videli v roku 2014. Tá skutočne mala určité nacionalistické znaky a boli tam ľudia ultrapravicových názorov. Dnes je to súčasť ukrajinských ozbrojených síl...“ (preklad z češtiny)

Konštatujeme, že v namietaných záberoch, t. j. obraz ukrajinskej vlajky s potlačou a archívne zábery Valerie s jej manželom vo vojenských uniformách, bol odvysielaný znak pluku Azov používaný touto skupinou od roku 2015. Predmetný symbol nie je identický so symbolom, ktorý sa nachádza v predmetnej príručke Ministerstva vnútra SR, a rovnako tak v súčasnosti nie je považovaný za extrémistický.

Zároveň sme toho názoru, že odvysielané zábery symbolu pluku Azov mali výlučne len ilustračnú a informačnú funkciu a súviseli s témou príspevku, ktorý sa týkal príbehu Ukrajinky Valerie z Mariupolu, ktorá bola v obliehaných oceliarňach Azovstal spolu s členmi pluku Azov dlho vzdorujúcimi ruskej armáde, ktorá sa počas obliehania vydala, jej manžel zakrátko zahynul a ktorá následne strávila jedenásť mesiacov v ruskom zajatí, pričom po návrate domov založila centrum pre ľudí, ktorí majú túžbu prinavrátiť sa k normálnemu životu.

Sme toho názoru, že vzhľadom na obsah a kontext príspevku a odvysielané zábery na nový znak pluku Azov nepredstavujú takéto informácie propagáciu fašizmu, nacizmu či inej extrémistickej ideológie. Príspevok informoval o reálnom dianí na Ukrajine, a to najmä o utrpení miestnych obyvateľov (napr. psychická trauma zo zajatia), nemožno tiež konštatovať, že by príspevok obsahujúci ilustračný záber symbolu pluku Azov propagoval násilie a otvorenou alebo skrytou formou podnecoval násilie alebo nenávisť, alebo že by znevažoval alebo hanobil na základe rasy, jazyka, politického či iného zmýšľania, národného alebo sociálneho pôvodu, príslušnosti k národnosti alebo k etnickej skupine (§ 61 ods. 1 písm. c)), prípadne že by propagoval vojnu či zľahčoval, ospravedlňoval alebo schvaľoval kruté alebo neľudské konanie (§ 61 ods. 1 písm. a)).

Obdobnými prípadmi týkajúcimi sa zobrazenia symbolov pluku Azov sa Rada zaoberala aj v minulosti, konkrétne na zasadnutí 20. 2. 2019, bod č. 12, vysielanie sa týkalo programu *Reportéri* (zo dňa 17. 12. 2018, programová služba *Jednotka*, vysielateľ RTVS, príspevok *Konflikt a hrdinovia*) a na zasadnutí 8. 6. 2022, bod č. 2, vysielanie sa týkalo programu *Správy RTVS* (zo dňa 30. 4. 2022, programová služba *Jednotka*, vysielateľ RTVS, príspevok *Ukrajinci prehovorili o utrpení*).

Rada sa po preskúmaní podkladov na príslušných zasadnutiach uzniesla na tom, že odvysielané zábery symbolov pluku Azov v danom kontexte mali výlučne ilustračnú a informačnú funkciu, takže samotná prítomnosť týchto symbolov v daných príspevkoch nebola považovaná za propagáciu fašizmu a pluku Azov.

§ 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.

Príspevok sme posudzovali aj z hľadiska dodržiavania objektivity, konkrétne § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z., podľa ktorého *Vysielateľ, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúcemu aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektívnosti a nestrannosti programov, je povinný*

¹³https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/pluk-azov-azovstal-mariupol-valka-na-ukrajine-ukrajina-rusko-prochazkova_2204220700_ako

- a) zabezpečiť všestrannosť informácií a názorovú pluralitu v rámci vysielanej programovej služby,
- b) zabezpečiť objektivnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.

Medzi kritériá objektivity vo všeobecnosti zahŕňame: relevanciu, transparentnosť, presnosť, úplnosť, vecnosť, vyváženosť, rôznorodosť, aktuálnosť, zrozumiteľnosť, osvojenie si pozície odstupu a neutrality vo vzťahu k predmetu spravodajstva, absenciu stránenia.

Predmetný príspevok informoval o príbehu ukrajinskej žurnalistky Valerii Subotinovej, ktorá po tom, čo ruskí vojaci obsadili jej rodné mesto Mariupol, sa rozhodla vstúpiť do ukrajinskej armády, pričom sa stala hovorkyňou pluku Azov. Po obliehaní oceliarní Azovstal ruskou armádou sa dostala na jedenásť mesiacov do zajatia, napokon však bola vymenená za ruských vojnových zajatcov. Po návrate sa rozhodla v Kyjeve otvoriť centrum, ktoré pomáha bývalým vojnovým zajatcom vrátiť sa k normálnemu životu.

Sme toho názoru, že cieľom príspevku bolo primárne informovať o skutočnosti, že v Kyjeve existuje centrum, v ktorom sa prostredníctvom rôznych odborníkov (psychológ, právnik, sociálny pracovník) pomáha bývalým vojnovým zajatcom s opätovným začlenením sa do života a spoločnosti. Redaktorka do prezentovaných informácií nekladala svoj vlastný komentár ani vlastné hodnotenie ukrajinsko-ruského konfliktu.

Na základe vyššie uvedeného konštatujeme, že vysielateľ zabezpečil objektivnosť a nestrannosť spravodajského programu.

* * *

ZÁVER:

Na základe uvedeného sme toho názoru, že vysielateľ programovej služby TV MARKÍZA odvysielaním programu *Televízne noviny* zo dňa 2. 3. 2024 **neporušil ustanovenie § 25 písm. b) a ustanovenie § 61 ods. 1 písm. a) a c) zákona č. 264/2022 Z. z.**

Podnet na preverenie navrhujeme posúdiť ako **neopodstatnený**.

Prepis/popis monitorovaného vysielania k Správe o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z. (podnet na preverenie č. 0104/SO/2024)

Monitorované vysielanie: Televízne noviny

Deň vysielania: 2. 3. 2024

Čas vysielania: 19:00 hod.

Vysielanie bolo monitorované zo záznamu Rady.

časový kód záznamu o cca:

18:59:51 začiatok záznamu

pokračovanie sponzorského odkazu

19:00:01 začiatok programu **Televízne noviny**

Prehľad správ:

Otázka za milión

Pod Strečnom bezpečnejšie

Kam s deťmi na lyžovačku

Spravodajské príspevky:

1. Odhalenie sexuálneho devianta
2. Ochrana obetí
3. Dohľad nad deviantmi
4. Boj o tajnú službu
5. Kontroverzné stretnutie
6. Rizikový zápas
7. Nové priecestia
8. Nedajte zlodejom šancu
9. Za noc vytvorili betónovú bariéru
10. Cez prázdniny chcú ešte vydržať
11. Skontrolujú deti v špeciálnych školách
12. Taliani to v Malackách balia
- 13. Ako sa vrátiť z ruského zajatia** (začiatok príspevku cca 19:24:45)

Jaroslav Zápala, moderátor: „*Niekedy musíte prejsť peklom, aby ste z neho dokázali vyvieť ostatných. Tak by sa dal popísať príbeh Valerie z Azovstalu. 11 mesiacov strávila v ruskom zajatí. Po návrate domov založila centrum pre ľudí, ktorí zažili to isté a chcú sa vrátiť k aspoň trochu normálnemu životu.*“

Gabriela Kajtárová, redaktorka: „*Táto energická drobná žena má prezývku Nava a za sebou výnimočný príbeh. Kedysi učila žurnalistiku, až kým si Rusi neprišli po jej rodný Mariupol. Vstúpila do armády a stala sa hovorkyňou v čase, keď sa oči celého sveta upierali na Azovstal.*“

(V zábere sú Valeria a redaktorka ako vstupujú do centra pre bývalých zajatcov. Pokračuje pohľad ako sa rozprávajú v interiéri budovy. Valeria ukazuje na obraz na stene, nasleduje detailný záber na predmetný objekt, t. j. ukrajinská vlajka s potlačou, na ktorej je vyobrazený vojak stojaci pred oceliarňami Azovstal v Mariupole. V hornej časti vlajky je v ukrajinčine napísané heslo: Mariupol je Ukrajina! V ľavej časti vlajky sa nachádzajú symboly Štátnej pohraničnej služby Ukrajiny a symbol Národnej gardy Ukrajiny. V pravej časti sa nachádza nový znak pluku Azov používaný od roku 2015 a symbol Ukrajinskej námornej pechoty. Za tým je odvysielaný opätovný pohľad na redaktorku a Valeriu stojacimi pred obrazom, Valeria ukazuje na obraz. Nasleduje záber na strieľajúci tank.)

Valeria "Nava" Subotina, bývalá hovorkyňa pluku Azov: „*Mariupol ostreľovalo delostrelectvo, tanky, vojnové lode padali na nás fosforové bomby, no my sme stále pracovali. Naším zadaním bolo rozpovedať tragédiu Mariupola celému svetu.*“

(Detailný záber na Valeriu počas rozhovoru. Nasledujú zábery na bombardované oceliarne Azovstal a video s vojakom so zbraňou. V pozadí počuť výbuchy. V pravej časti obrazovky je zobrazený zdroj videa: Zdroj: @kztsky.)

Gabriela Kajtárová, redaktorka: „*Obliehaní vojaci sa v oceliarnach bránili 86 dní. Bola tam aj Nava. Počet obetí bol hrozivý.*“

(Nasledujú zábery na ľudí v tmavej miestnosti. Na obraze videa vidno nápis azov.org.ua. Za tým je odvysielaný pohľad na mobilný telefón. Na obrazovke vidieť Valeriu v uniforme.)

Gabriela Kajtárová, redaktorka: „*Aj na jej bunker spadla letecká bomba. Zabila mnohých okolo. Ju vytiahli zranenú. Potom spravila vážne životné rozhodnutie. Vydala sa.*“

(Záber na ľudí v tmavej miestnosti. Na obraze videa vidno nápis azov.org.ua. Potom je odvysielané archívne video Valerie a jej manžela. V pravej časti je uvedený zdroj: @nava_staleva)

Valeria "Nava" Subotina, bývalá hovorkyňa pluku Azov: „*Vídali sme sa len zriedka, no vyšlo to tak, že sme sa v Azovstale stále vzali. O dva dni môj manžel zahynul. Stalo sa to, čoho som sa najviac bála.*“

(Detailný záber na Valeriu počas rozhovoru. Pokračuje archívne video Valerie a jej manžela, ktorý ju bozkáva na tvár.)

Gabriela Kajtárová, redaktorka: „*Ukrajincov príbeh hrdinskej lásky fascinuje dodnes. Píšu o ňom básne, maľujú obrazy, no Nava je len v polovici rozprávania. Bombardovaný pluk dostal jasný príkaz vzdať sa. Rusi im sľúbili dôstojné zaobchádzanie.*“

(Záber na dve držiace sa dlane so svadobnými prsteňmi, po ktorom nasleduje pohľad na kreslený obraz ženy opierajúcej sa o oceliarne Azovstal s mužskou tvárou. Nasledujú zábery na neznámych vojakov.)

Valeria "Nava" Subotina, bývalá hovorkyňa pluku Azov: „*Sľub znel, že nás nebudú biť ani vypočúvať, no porušili ho hneď v prvé dni. Chceli, aby sme povedali, že pluk Azov sú nacisti, že naše mesto si ničíme sami. Potom nás zavreli do dvojmiestnej cely, spolu 12 žien. Nedalo sa tam normálne ľahnúť. Ležali sme skrčené na betóne alebo sedeli.*“

(Pohľad na Valeriu počas rozhovoru. Za tým sú odvysielané zábery na neznámych vojakov a zničené budovy. Nasleduje opätovný pohľad na Valeriu počas rozhovoru.)

Gabriela Kajtárová, redaktorka: „*Ženy dozorcovia bili, vyzliekali, ponižovali. Potom ju vymenili za ruských zajatcov. Doma ich všetci túžobne čakali ako hrdinov, no časom sa začali vracat' traumy.*“

(Vyobrazené sú archívne zábery, zrejme na Valeriu vo vojenskej uniforme. Ďalej na kamere vidno neznámych vojakov vystupujúcich z lietadla.)

Valeria "Nava" Subotina, bývalá hovorkyňa pluku Azov: „*Nepotrebujeme pochopenie, potrebujeme prijatie, že sme sa ako ľudia zmenili. Potrebujeme, aby nás prijali takých, akí sme sa vrátili a nečakali tých istých ľudí, ktorí sme do zajatia šli. Naši blízki nám často hovoria, my sme ťa čakali a ty si sa vrátil a vravíš, že nechceš žiť.*“

(Pokračuje pohľad na Valeriu počas rozhovoru. Za tým je odvysielané ďalšie video, v ktorom neznámy muž bozkáva zem. Ďalej vidieť dymiacu budovu, rozbité okno, zábery na iných neznámych vojakov, pričom dvaja z nich si pomáhajú barlami. V nasledujúcom zábere vidieť vojakov, ktorí pomáhajú raneným vojakom, t. j. jedného z nich nesú na nosidlách, ďalšieho podopierajú. Tieto zábery sú bez detailného vyobrazenia prípadných zranení. Pokračuje detailný záber na Valeriu počas rozhovoru.)

Gabriela Kajtárová, redaktorka: „*Nava a Hanna založili pre bývalých zajatcov centrum. Je tu psychológ, sociálny pracovník či právnik. No najviac vraj pomáha len tak sa porozprávať a zahrať si šach s niekým, kto prežil podobné peklo. Toto centrum je otvorené len 2 týždne, no už sa sem prihlásilo 20 bývalých vojnových zajatcov. Z toho aj takí, ktorí tento príbeh prežili pred 10 rokmi a po prvý raz o tom dokázali prehovoríť až tu. Z Kyjeva Gabriela Kajtárová, televízia Markíza.*“

(Na zábere vidno Valeriu, Hannu a redaktorku v interiéri centra. Na záver je odvysielaný pohľad na nápis YOUkraine hub a redaktorku.)

19:28:30 obrazovo-zvukový predel

19:28:34-19:29:34 reklamný blok

19:29:34 obrazovo-zvukový predel

19:29:39 pokračovanie programu *Televízne noviny*

14. Skladovanie vajec

15. Lepšie pripojenia na IC vlaky
16. Zmeny na Zemplíne aj na Záhorí
17. Únik informácií o Ukrajine
18. Stovka zatknutých po pohrebe
19. Šofér mal zrejme psychické problémy
20. Husíjovia potopili prvú loď
21. Dramatická záchranná operácia
22. Veľké sťahovanie v nemocnici
23. Referendum o veternom parku
24. Včelársky veľtrh
25. Kamenný múr na dne mora

19:44:30 obrazovo-zvukový predel

19:44:37-19:51:21 reklamný blok

19:51:22 obrazovo-zvukový predel

19:51:29 pokračovanie programu *Televízne noviny*

26. Umelá inteligencia v onkológii
27. Mŕtve labute na koľajach
28. Päťtisíc robotických operácií
29. Na zámok bez čakania

20:00:32 koniec programu *Televízne noviny*

20:00:33 obrazovo-zvukový predel

20:00:39 sponzorský odkaz

20:00:51 začiatok programu *Predpoved' počasia*

20:04:56 koniec programu *Predpoved' počasia*

20:04:57 sponzorský odkaz

20:04:59 koniec záznamu